

Rapport 2007:77

Arkeologisk utredning etapp 1 och 2

Berga lekplats

Berga, Tinnerbäcksparken
Linköpings stad och kommun
Östergötlands län

Kjell Svarvar

Berga lekplats

Innehåll

Sammanfattning	2
Inledning	4
Områdesbeskrivning.	4
Syfte	4
Metod och dokumentation	4
Resultat	6
Referenser	6
Tekniska uppgifter.	8

Ö S T E R G Ö T L A N D S   L Ä N S M U S E U M
A V D E L N I N G E N   F Ö R   A R K E O L O G I

Box 232 • 581 02 Linköping • Tel 013 - 23 03 00 • Fax 013 - 12 90 70
info@ostergotlandslansmuseum.se • www.ostergotlandslansmuseum.se

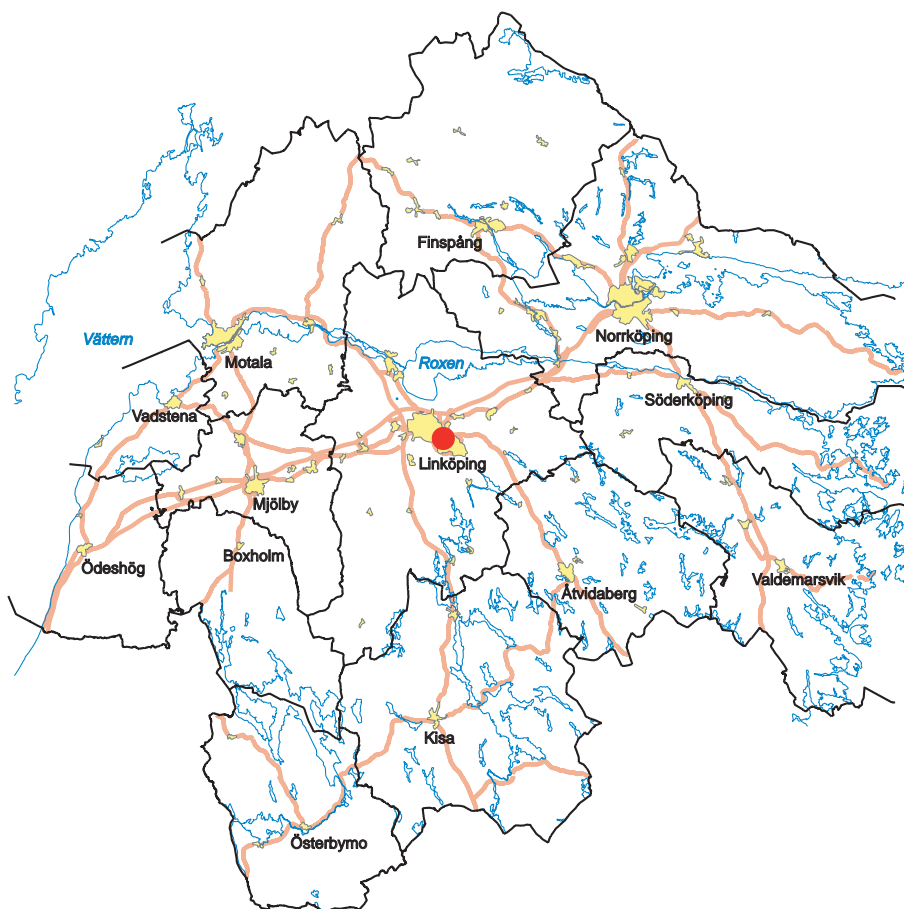
Sammanfattning

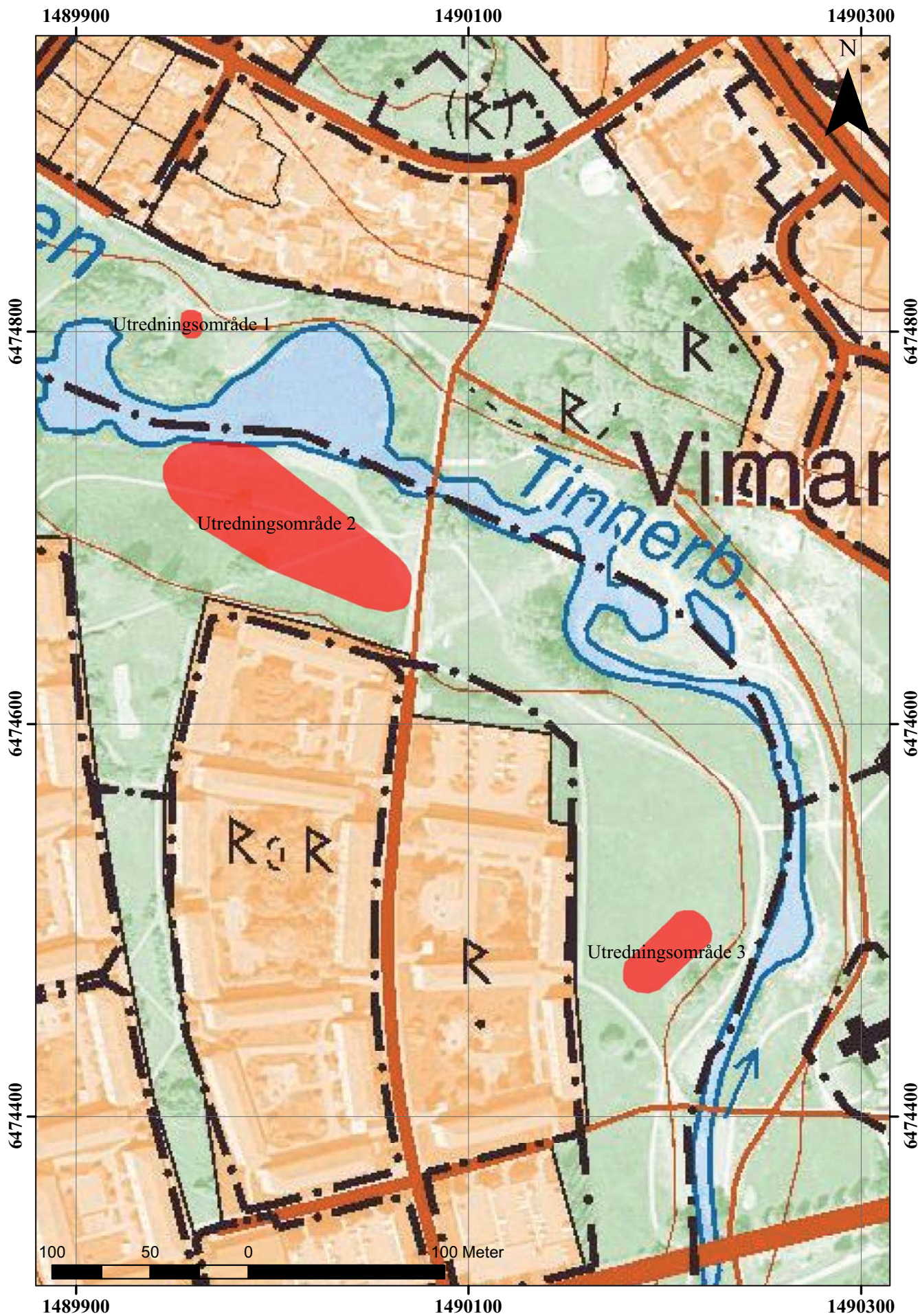
Inför planerad nybyggnation av spontanidrottsplats och lokallekplats i Berga, Linköpings stad och kommun, utförde Östergötlands länsmuseum en arkeologisk utredning etapp 1 och 2. De planerade byggnationerna berörde tre mindre områden utefter Tinnerbäcken i stadsdelen Berga.

Sökschaktgrävning genomfördes på två av dessa lokaler. Dessa områden utgjordes dels av delar av grönytan mittemot Berga kyrka på Tinnerbäckens västra sida, dels av ett mindre område norr om Ekkälledammen. Det tredje området som var föremål för utredning, norr om bostadsområdet vid Knektgatan på Tinnerbäckens södra sida, ansågs vid utredningstillfället ej kräva vidare arkeologiska åtgärder då kartstudier visade att Tinnerbäckens meanderlopp tidigare berört området.

Totalt grävdes fyra sökschakt utefter Tinnerbäcken. Inget av arkeologiskt intresse framkom och Östergötlands länsmuseum gör bedömningen att den tilltänkta exploateringen kan genomföras utan ytterligare arkeologiska insatser.

Kjell Svarvar
antikvarie

Figur 2. Utdrag ur Fastighetskartan med utredningsområdena markerade.

Inledning

Östergötlands länsmuseum utförde en arkeologisk utredning etapp 1 och 2 i samband med planerad nybyggnation av spontanidrottsplats och lokallekplats i Berga, Linköpings stad och kommun. De tänkta byggnationerna omfattade utomhusgym, lusthus, lekplatser, boulebana och spontanidrottsarena med konstgräs och skulle placeras inom tre områden utefter Tinnerbäcken. Dessa områden utgjordes av delar av grönytan mitt emot Berga kyrka på Tinnerbäckens västra sida, ett mindre område norr om Ekkälledammen samt ett område norr om bostadsområdet vid Knektgatan på Tinnerbäckens södra sida.

Utredningen utfördes den 17 juli 2007 efter beslut från Länsstyrelsen i Östergötlands län. Uppdragsgivare var Linköpings kommun som även svarade för de arkeologiska kostnaderna. Ansvarig för den arkeologiska utredningen samt utformningen av rapporten var undertecknad.

Områdesbeskrivning

Det aktuella arbetet berörde tre mindre områden utefter Tinnerbäcken i stadsdelen Berga, Linköpings stad. Området utgörs idag av en tämligen tät bebyggd stadsdel men med bevarade ovan mark synliga fasta fornlämningar på impediment och grönområden. Det lokala fornlämningsbeståndet speglar i huvudsak ett idag fragmentariskt bronsålder-äldre järnålderslandskap innehållande fornlämningar i form av stensträngar, skålgropsförekomster och kvadratiske eller runda stensättningar.

Platsen för Berga bytomt, som omnämns redan år 1305 (DS), är belägen invid Berga centrum inom ett idag bebyggt område. Berga by kan ortnamnskronologiskt sannolikt härledas till järnåldern. Ett bygravfält av yngre järnålderskaraktär (RAÄ 72, Linköpings stad) som troligtvis kan kopplas samman till Berga by är beläget ca 300 m norr om den forna bytomten.

En del arkeologiska utredningar har tidigare genomförts i området kring Tinnerbäcken. Vid schaktning för optokabel utmed sträckan Ekholmen–Lambohov utfördes arkeologisk sökschaktsgrävning utefter cykel- och gångbana vid bostadskvarteren Luftspanaren, Luftbevakaren och Löjtnanten. Inget av arkeologiskt intresse framkom i det 0,7 meter breda schaktet (Schönbeck 1996).

En arkeologisk utredning har tidigare genomförts i området direkt söder om Söderleden och öster om Tinnerbäcken. Utredningen föranleddes av ändring av befintliga gång- och cykelvägar. Den tänkta exploateringsytan var belägen i parkområde och endast naturliga jordlager påträffades (Sundberg 2000).

Med anledning av Linköpings kommuns ”Projekt Tinnerbäcken” genomfördes en arkeologisk utredning etapp 1 utefter delar av Tinnerbäcken och Smedstadsbäcken. En rad objekt i form av topografiskt lämpliga boplatsslägen iaktogs under nämnda utredning. En av de nu aktuella exploateringsytorna berör södra delarna av ett av dessa objekt (Obj V), vilket utgörs av ett ca 140 x 30-70 m (N-S) stort boplatssläge (Ericsson 2002).

Den nordvästra delen av nämnda boplatssläge, objekt V, har delvis tidigare undersökts genom arkeologisk sökschaktsgrävning i samband med ny- och ombyggnation av fastigheter på Knektgatan i kvarteret Löjtnanten. Endast en mindre del av objekt V kom att undersökas och inget av arkeologiskt intresse påträffades (Rolöf 2005).

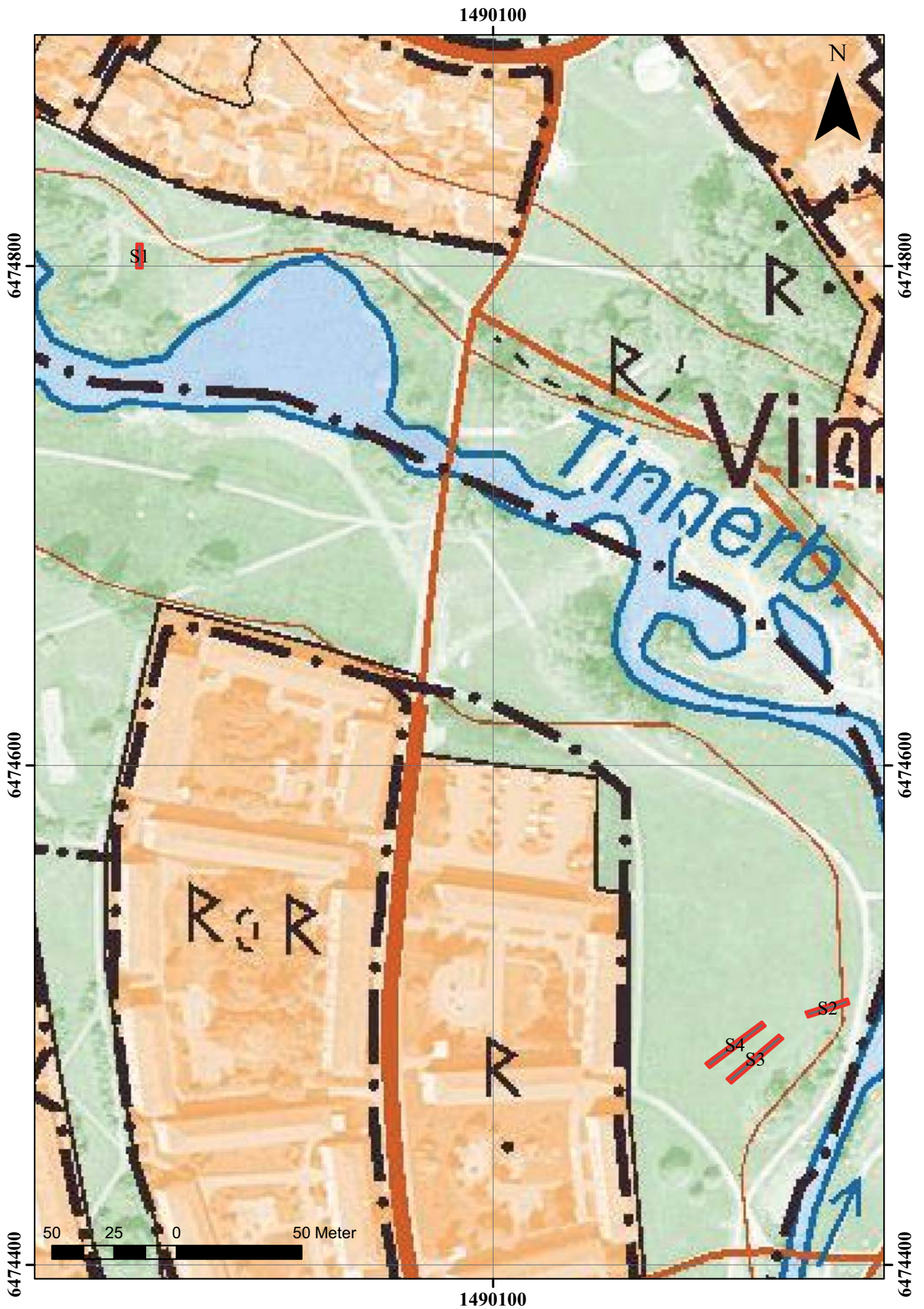
Syfte

Syftet med den arkeologiska utredningen var att fastställa huruvida fast fornlämning skulle komma att beröras av det planerade arbetsföretaget. Fast fornlämning som påträffades vid utredningen skulle dokumenteras avseende art och omfattning samt om möjligt dateras. Utredningens resultat skulle ligga till grund för länsstyrelsens fortsatta bedömningar i ärendet.

Metod och dokumentation

Den arkeologiska utredningen innebar i inledningskedet en litteratur-, kartmaterial- och arkivgenomgång följt av en besiktning i fält. Därefter öppnades sökschakt i två av de aktuella områdena som skulle komma att beröras av exploateringsföretaget. Schakten grävdes skiktvis med maskin ner till dess att naturlig undergrund framkom. De upptagna schakten dokumenterades genom inmätning med GPS.

Sammanlagt öppnades 4 schakt (S1-S4) fördelade på två områden, utredningsområde 1 och 3. Schakten var ca 8-28 m långa, 1,5 m breda och grävdes ner i orörd mark på 0,2-0,3 m djup.

Figur 3. Översiktsplan över det aktuella området med sökschakten S1-S4 markerade.

Resultat

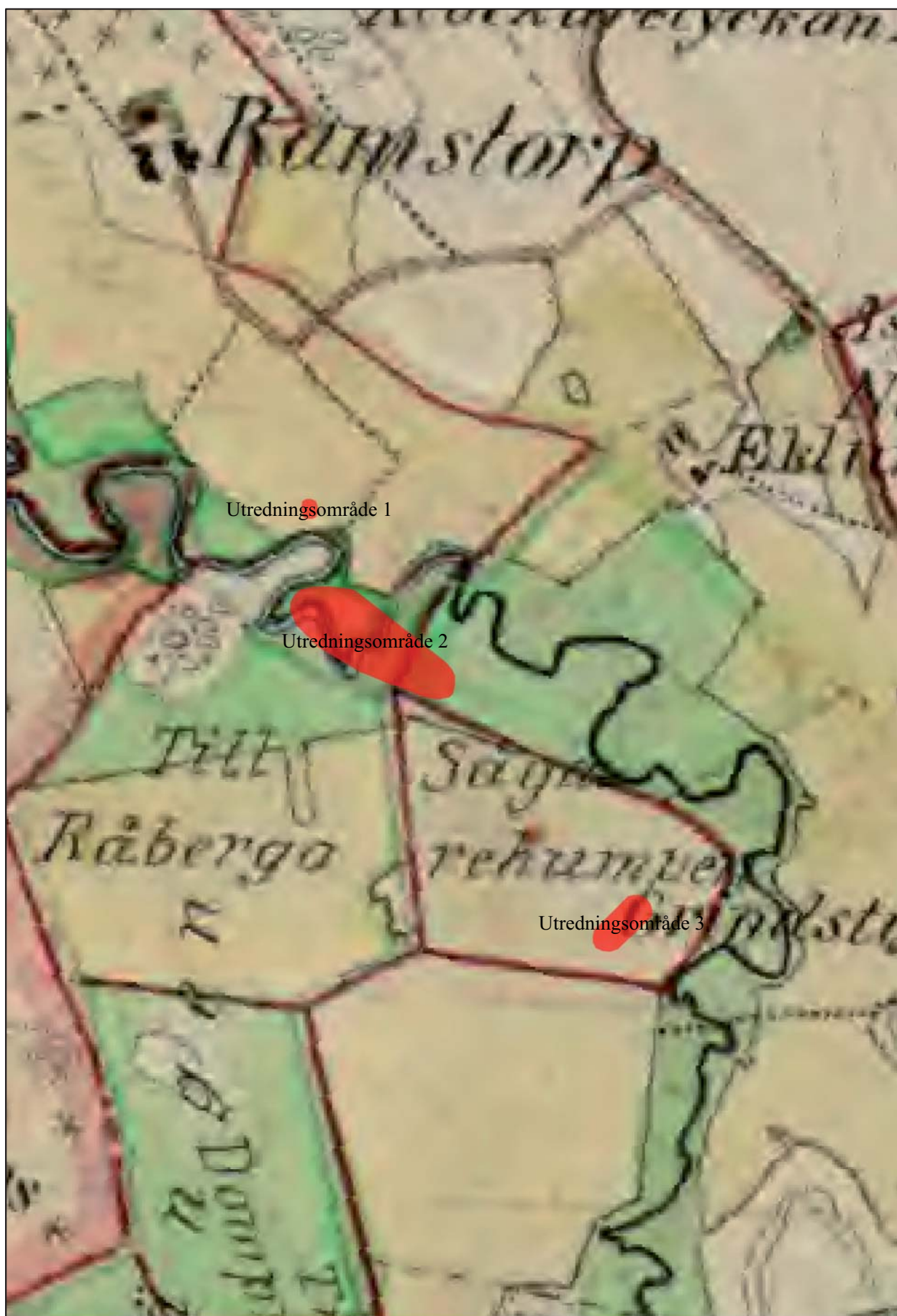
Vid den arkeologiska utredningen grävdes sammanlagt fyra sökschakt inom utredningsområdena 1 och 3. Topografin ansågs där vara tämligen fördelaktig sett ur fornlämningsynpunkt. Det tredje området (utredningsområde 2) som var föremål för utredning, norr om bostadsområdet vid Knektgatan på Tinnerbäckens södra sida, ansågs vid utredningstillfället ej kräva vidare arkeologiska åtgärder. En historisk kartanalys visar att Tinnerbäckens meanderlopp tidigare berört nämnda område. Den äldre ekonomiska kartan från 1940-talet och den häradsekonomiska kartan över området (1868-77) visar att utredningsområde 2 berör områden som tidigare utgjorts av Tinnerbäckens slingrande fåra med sankna närliggande ängspartier (se fig 4).

Inget av arkeologiskt intresse framkom vid sökschaktsgrävningen och den naturliga undergrunden utgjordes av lera. I utredningsområde 3, mitt emot Berga kyrka, påträffades enstaka fragment av rödgods och fajans i matjordslagret. Den västra delen av schakt 4 i detta område befanns vara stört och denna del innehöll recent fyllnadsmaterial. Östergötlands länsmuseum gör bedömningen att den tilltänkta exploateringen kan genomföras utan ytterligare arkeologiska insatser.

Referenser

- Ericsson A. 2002. *Tinnerbäcken – ett vattendrag med historia*. Tinnerbäcksparken, Ekkälledammen m fl. Linköpings stad och kommun, Östergötland. Arkeologisk utredning, etapp 1. Rapport UV Öst 2002:18. Riksantikvarieämbetet, avdelningen för arkeologiska undersökningar.
- Rolöf M. 2005. *Kv Löjtnanten. Inför ny- och ombyggnad av fastigheter och gång- och cykelväg vid Knektgatan*. Invid RAÄ 203, 204, UV 17, Objekt V. Linköpings stad och kommun, Östergötland. Arkeologisk utredning, etapp 2. Rapport UV Öst 2005:10. Riksantikvarieämbetet, avdelningen för arkeologiska undersökningar.
- Schönbeck M. 1996. *Ekholmen – Lambohov. Optokabelförläggning*. S:t Lars och Slaka socknar, Linköpings kommun, Östergötland. Arkeologisk utredning. Rapport, Östergötlands länsmuseum.
- Sundberg K. 2000. *Invid Tinnerbäcken. Arkeologisk utredning i samband med omläggning av en befintlig cykelbana*. Linköpings stad och kommun, Östergötland. Arkeologisk utredning. Rapport UV Öst 2000:40. Riksantikvarieämbetet, avdelningen för arkeologiska undersökningar.
- Diplomatarium suecanum (DS). 2001. De svenska medeltidsbreven i svenskt Diplomatariums huvudkartotek. CD version 2 Riksarkivet.
- Fornminnesregistret för Linköpings stad.
- Häradsekonomiska kartan 1868-77, bladnamn Linköping, rakid J112-45-3.

Figur 4. Utdrag ur Häradsekonomiska kartan 1868-77 med utredningsområdena markerade.

Tekniska uppgifter

Lokal	Berga, Tinnerbäcksparken
Socken/stad	Linköpings stad
Kommun	Linköping
Län och landskap	Östergötland
Fornlämningsnr	-
Ekonomiska kartans blad	8F 4h Slaka 8F 4i Blästad
Koordinater	X6474800 Y1489958 X6474470-6474510 Y1490185-1490240
Koordinatsystem	RT 90 2,5 gon V
Typ av undersökning	Arkeologisk utredning etapp 1 och 2
Länsstyrelsens dnr	431-12000-07
Länsstyrelsens handläggare	Carin Claréus
ÖLM dnr	335/07
ÖLM projektnr	530671
Uppdragsgivare	Linköpings kommun
Kostnadsansvarig	Linköpings kommun
Projektledare	Kjell Svarvar
Fältarbetstid	2007-07-17
Totalt undersöktes	ca 80 löpmeter
Fynd	Nej
Foto filmnr	Nej
Analys	Nej
Grafik	Kjell Svarvar
Renritning	-
Grafisk form	Lasse Norr
Dokumentationsmaterialet förvaras på Östergötlands länsmuseum.	
Ur allmänt kartmaterial	© Lantmäteriverket dnr 507-99-499
ISSN 1403-9273	Rapport 2007:77 © Östergötlands länsmuseum

Inför planerad nybyggnation av spontanidrottsplats och lokallekplats i Berga, Linköpings stad och kommun, utförde Östergötlands länsmuseum en arkeologisk utredning etapp 1 och 2. De planerade byggnationerna berörde tre mindre områden utefter Tinnerbäcken i stadsdelen Berga.

Sökschaktsgrävning genomfördes på två av dessa lokaler. Dessa områden utgjordes dels av delar av grönytan mitt emot Berga kyrka på Tinnerbäckens västra sida, dels av ett mindre område norr om Ekkälledammen. Det tredje området som var föremål för utredning, norr om bostadsområdet vid Knektgatan på Tinnerbäckens södra sida, ansågs vid utredningstillfället ej kräva vidare arkeologiska åtgärder då kartstudier visade att Tinnerbäckens meanderlopp tidigare berört området.

Totalt grävdes fyra söschakt utefter Tinnerbäcken. Inget av arkeologiskt intresse framkom och Östergötlands länsmuseum gör bedömningen att den tilltänkta exploateringen kan genomföras utan ytterligare arkeologiska insatser.